

BESLUT

2021-09-24 Dnr: 21/00625

SAKEN

Corona Special, SVT2, 2021-02-09, program om vaccin; fråga om saklighet

BESLUT

Programmet frias. Det strider inte mot kravet på saklighet.

PROGRAMMET

Programmet handlade om covid-19-pandemin och programledaren samtalade med en medverkande docent och läkare, NN. I programmet förekom också flera tittarfrågor och frågor från programledaren som NN besvarade. Vid en sekvens sades följande.

(Programledare) – Om du kan förklara för oss lite grann, vad är skillnaden mellan biverkningarna som man får av covid-19-vaccinet och andra vaccin? (NN) – Vi är ju vana, vi tar ju mycket vaccinationer nu för tiden, influensavaccin, det kan vara när man är ute och reser så har man till exempel Hepatit B-vaccin, och då är vi vana vi får kanske lite ömhet i armen, kanske får lite feber, inte så farligt. Men man får komma ihåg att det här första vaccin som kommer Pfizers och Moderna så kallade mRNA-vaccin, man kan må riktigt dåligt av det som biverkningar och det är normalt. Det ska vara så. Så man kan få huvudvärk. 50 procent får huvudvärk efter andra dosen. Var tredje person får frossa. Man kan få riktigt hög feber. Och det är inte för att det är dåliga vaccin utan det ska vara så. Det är upplagt så att man ska få en riktig reaktion. Så kroppens immunförsvar verkligen kommer igång mot det. Så det är bra att känna till att man kommer må väldigt tjyvens en, två dagar efter vaccinet. Men det är helt normala biverkningar. (Programledare) – Vad händer, om du berättar för oss, vad händer i kroppen när vi tar emot det här vaccinet? (NN) – Ja, och då tar man ju en liten del av själva viruset och får in det i som i vaccin då. Och då känner kroppens immunförsvar inte igen det. Det är något kroppsfrämmande. Och sen attackerar det. Då kommer man igång med allting med immunförsvaret. Det är därför vi får feber för vi försöker att bli av med det. Och så bildas det antikroppar och sen också har man visat att man kan också utveckla T-celler som behövs också för långtidsimmunitet.

ANMÄLAN

Anmälaren anför att den medverkande experten felaktigt beskrev att mRNA-vaccin fungerar på samma sätt som traditionella vaccin.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television AB (SVT) anser att programmet överensstämmer med kravet på saklighet och anför sammanfattningsvis följande.

Expertens uppgift i programmet var att på ett förenklat och lättbegripligt sätt ge svar på tittarnas frågor när det gällde coronapandemin, en pandemi som förorsakats av ett ”nytt” virus och ofta förknippats med komplicerad och ibland motstridig information.

I den aktuella sekvensen svarade NN förenklat på frågan om vad som händer i kroppen när man får vaccinet. NN beskrev den generella funktionen och effekten oavsett om det gäller traditionella eller mRNA-vacciner – vaccinet lär kroppens immunsystem att känna igen ett virus så att kroppen kan försvara sig. Frågan var alltså inte hur ett mRNA-vaccin fungerar specifikt. Experten förklarade att immunförsvaret reagerade och att man därför kunde få till exempel feber. Inledningsvis sa hon att man tar ”en liten del av själva viruset” och får in det som vaccin. Detta är alltså en mycket förenklad beskrivning i dagligt tal. På Pfizers och BioNTechs webbplats går det att läsa mer utförliga beskrivningar av hur en del av virusets arvsmassa används i vaccinet. Där förklaras bland annat att vaccinet innehåller ”en del av virussekvensen som kodar för en eller flera virala antigener” och att ”En sekvens av virusets arvsmassa har valts ut och förmedlar genetiska instruktioner för spikeproteinet, som viruset använder för att ta sig in i kroppens celler. Coronavirusproteinet känns igen av kroppens immunförsvaret som tillverkar antikroppar”.

NN var en externt medverkande expert för vilken kravet på opartiskhet och saklighet är lägre. Sammanfattningsvis anser SVT att det framgår tydligt av sammanhanget att experten inte gjorde anspråk på att ge en fullständig bild av vaccinering utan gav en förenklad beskrivning av vad som händer i kroppen när man får vaccinet.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kravet på saklighet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att NN gav en förenklad och generell förklaring till hur vaccin fungerar och hur kroppen tillfälligt kan reagera på vaccin. Nämnden konstaterar vidare att NN var en medverkande expert för vilken kravet på saklighet kan ställas lägre än på företrädare för programföretaget. Inslaget strider därför inte mot kravet på saklighet

Detta beslut har fattats av granskningsnämndens vice ordförande Ulrik von Essen efter föredragning av Johannes Wik.

För granskningsnämnden

Ulrik von Essen

SIGNATURSIDA

Detta dokument har elektroniskt undertecknats av följande
undertecknare:

NAMN:	ULRIK VON ESSEN
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_090377137088127be9a5532536afc470e0
DATUM & TID:	2021-09-24 10:06:56 +02:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2021-09-24 10:07:02 +02:00
Ref: 20420SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)